

DR. LEANDER BROZOVIĆ - POVJESNIČAR KOPRIVNICE I PODRAVINE

Dr. Leander Brozović (Budimpešta, 2. listopada 1897. - Koprivnica, 31. kolovoza 1962.) spada među zaslužne građane Koprivnice koji su svojim nesebičnim radom i zalaganjem zadužili svoj grad. Brozović je prvenstveno bio veterinar, a najpoznatiji je kao osnivač i prvi ravnatelj Muzeja grada Koprivnice (od 1951. godine). No, kao muzealac bavio se i poviješću Podravine, a tapose grada Koprivnice.

Prvi povijesni tekst dr. Leandera Brozovića vezan uz Koprivnicu objavljen je 1922. godine pod naslovom "Iz povijesti grada Koprivnice" u Podravskom glasniku.

Godine 1926. objavio je u Koprivničkim novinama članke o svečanom polaganju kame-na temeljca na zgradi pučke škole, današnje gradske vijećnice, u vrijeme bana Josipa Jelačića i o pitanjima arhiva grada Koprivnice. U zagrebačkom Svijetu iduće je godine objavio biografski zapis o poznatom koprivničkom učitelju i komediografu iz 19. stoljeća Đuri Esteru. Brozović je uopće prvi povjesničar koji je detaljnije ukazao na poznatu bunu kunovečkih seljaka protiv nenerodnog mađaronskog režima. O kunovečkoj je buni pisao u nekoliko nastavaka u Koprivničkim novinama 1928. godine, a također je donio tekst zapisa iz 1907. godine vezanog uz ovu bunu, koji je objavio u Koprivničkom Hrvatu. Jedini biografski prikaz života jednog od znamenitijih žitelja Peteranca Martina viteza Imbriševića (1801.-1880.) objavio je 1929. godine u Koprivničkom Hrvatu, kao i zapis o predmetima iz kamenog doba nađenim u Koprivnici. U istim novinama 1941. godine pisao je o spašavanju gradskih bedema.

Kao zaslužni povjesničar veterine pisao je i o koprivničkom kraju, pa je 1941. godine u Veterinarskom vjesniku objavio tekst o nepoznatoj zarazi svinja u Koprivnici 1831. godine, a 1943. godine o Wolsteinovom naputku za liječenje goveđe kuge iz pismohrane grada Koprivnice, te o izvidima o krijumčarenju i uginuloj stoci u predgrađu Bregi.

U Koprivničkom Hrvatu 1943. godine dr. Brozović je pisao o zbirci cehovskih starina u Obrtnom zboru u Koprivnici. O arheološkim nalazima iz starije povijesti Koprivnice pisao je 1945. godine u Podravskoj straži, a o pogibiji koprivničkih Židova u Podravskim novinama

1945. i 1946. godine. U istim je novinama objavio članak o povijesti koprivničkog obrta, trgovine i prometa.

Svakako značajan doprinos općem poznavanju prošlosti grada Koprivnice, ali i cijele Podravine bio je pokretanje Zbornika Muzeja grada Koprivnice 1946. godine pod uredničkim vodstvom dr. Leandera Brozovića, koji je u osam svezaka izlazio sve do 1953. godine i koji je prethodnik današnjeg Podravskog zbornika. Brozović je u ovom zborniku objavio tekstove o uništenoj spomen slici iz 1657. godine, velikoj i maloj Koprivnici, osnutku čizmarskog ceha u Koprivnici, popisu žitelja slobodnog i kraljevskog grada Koprivnice godine 1783. kapama purgerskog kora u Koprivnici i o bidermajerskom pokušvu u seljaka srednje Podravine. Osim ovih povijesnih tekstova Brozović je objavio u cijelosti kao povijesni izvor za buduća istraživanja popis umrlih svjetovnjaka pohranjenih u kripti franjevačkog samostana u Koprivnici. Uz navedene tekstove objavio je u lokalnom tisku još nekoliko manjih povijesnih priloga.

Uz osnivanje Muzeja grada Koprivnice 1951. godine, u kojem su institucionalizirani prikupljanje, čuvanje, prezentacije i istraživanje predmeta i građe za povijest Podravine i Koprivnice, jedno od najznačajnijih djela dr. Leandera Brozovića je prikupljanje materijala za knjigu o povijesti Koprivnice. Rad na ovoj knjizi je zaustavila autorova smrt. Prvi pokušaj sređivanja i objavljivanja ovog djela proveo je koprivnički Ogranak Matice hrvatske 1971. godine, ali zbog sloma Hrvatskog masovnog pokreta nije došlo do konačne realizacije. Pokretanjem Podravskog zbornika i njegove biblioteke, te zalaganjem urednika i redaktora Dragutina Feletara i Franje Horvatića izdana je 1978. godine knjiga dr. Leandera Brozovića "Građa za povijest Koprivnice".

Ovo djelo je izdano kao treća knjiga Biblioteke Podravskog zbornika, uz stručnu recenziju Mirka Androića te crteže i skice akademskog slikara Stjepana Kukca u nakladi Muzeja grada Koprivnice. U uvodu knjige Dragutin Feletar piše o životu i djelu dr. Leandera Brozovića. Autor knjige "Građa za povijest Koprivnice" podijelio je prikupljene podatke u više cjelina. U prvoj cjelini, koja govori o razvoju od kamenog doba do 14. stoljeća, autor je vrlo kratko upoznao čitatelje s najosnovnijim činjenicama.

Slijedi cjelina o povijesti Koprivnice do turskih provala koja daje dosta dobru sliku ondašnjeg života grada, ali kao i prethodna cjelina ima poneku manjkavost. Cjelina o turskom dobu prikazuje najteže razdoblje povijesti grada, a slijede cjeline o starim koprivničkim trgovima i ulicama te o školstvu, društvima, obrtu, trgovini, industriji i poljoprivredi. Svemu su pridodani popisi izvora i literature kao i bilješke ispod teksta. Posebnu dodatnu vrijednost knjizi čini koprivnička bibliografija svih izdanja od 1885. do 1959. godine. Unatoč manjkavostima koje su nastale upravo zbog prerane smrti autora, pogotovo jer je dr. Brozović ove bilješke tek prikupio za rad na iscrpnijoj sintezi koprivničke povijesti, ova knjiga predstavlja nezaobilaznu početnicu za svakoga koji želi upoznati povijest grada Koprivnice.

Na kraju ovog prikaza povijesnog rada dr. Leandera Brozovića mora se istaknuti činjenica da je on obavio gotovo pionirski posao te je svojim djelovanjem i radom zadužio poglavito Podravinu, a napose grad Koprivnicu pogotovo istražujući, čuvajući, prezentirajući i

prikupljajući brojne povijesne podatke.

Izvori i literatura:

1. Dragutin Feletar, Dr. Leander Brozović - život i djelo, iz knjige dr. Leandera Brozovića, Grada za povijest Koprivnice, Koprivnica 1978.
2. Novine i časopisi: Podravski glasnik, Koprivničke novine, Svijet, Koprivnički Hrvat, Veterinarski viestnik, Podravska straža, Podravske novine, Glas Podravine, Zbornik Muzeja grada Koprivnice itd.
3. Krešimir Filić, Uspomeni dra Leandera Brozovića, Vijesti muzealaca i konzervatora Hrvatske, broj 5, Zagreb, listopad 1962.
4. Dr. Zvonimir Vargović, Proslava otvorenja Muzeja grada Koprivnice, Zbornik Muzeja grada Koprivnice, broj 8, Koprivnica, siječanj 1953.
5. Dragutin Feletar, Dr. Leander Brozović kao povjesničar Koprivnice i Podravine, Podravski zbornik, broj 4, Koprivnica 1978.

Hrvoje Petrić

Dr. Leander Brozović und die Geschichte von Koprivnica und Podravina

Durch sein Lebenswerk, die Gründung des Museums der Stadt Koprivnica, verpflichtete Dr. Leander Brozović die Stadt Koprivnica zu Dank. In diesem Beitrag wird Dr. Leander Brozović als Analytiker der historischen Ereignisse in seinen schriftlichen und veröffentlichten Texten über Koprivnica und Podravina behandelt. Obwohl in erster Linie ein Historiker der Tiermedizin konnte Dr. Brozović durch seine langjährige und mühsame Arbeit eine Reihe von Forschungen durchführen, die mit verhältnismäßig zahlreichen Abhandlungen über verschiedene Aspekte der Geschichte von Koprivnica und Podravina resultierten. Als Höhepunkte seiner historiographischen Tätigkeit können folgende zwei Bereiche angesehen werden: erstens, die Herausgabe der achtbändigen Publikation Zbornik Muzeja grada Koprivnice (Annalen des Museums der Stadt Koprivnica) (1946-1953), die mit Recht als Vorläufer des heutigen Podravski zbornik (Annalen von Podravina) angesehen werden darf, und in dem er auch mehrere Artikel verfaßte; zweitens, die langjährige Tätigkeit am Projekt der Monographie Povijest Koprivnice (Geschichte von Koprivnica). Nach dem Tod des Autors versuchte der Koprivnicaer Kulturverein Matica hrvatska 1971 die Monographie zu veröffentlichen, sie wurde aber vom Museum der Stadt Koprivnica in der Bibliothek des Podravski zbornik und mit einem reichen Bildmaterial von Stjepan Kukec 1978 veröffentlicht. In dieser Darstellung der historiographischen Tätigkeit von Dr. Leander Brozović werden neben kleineren Beiträgen diese zwei umfassende Publikationen behandelt, die nicht nur Koprivnica, sondern auch Podravina zu Dank verpflichtet haben.